

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

“ ” (підпис)
201_ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

за магістерською програмою професійного спрямування

Фінансовий та страховий менеджмент

на тему:

«Міжнародні фондові ринки на сучасному етапі»

Виконавець:

Студент 6 факультету ЦЗФН

Шевельова А.О -

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

Д.е.н., проф.

(науковий ступінь, вчене звання)

Баранова Вікторія Глібовна -

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СУЧАСНИХ ФОНДОВИХ РИНКІВ.....	9
1.1 .Сутність ,функції та завдання міжнародних фондових ринків.....	9
1.2 Моделі та інфраструктура міжнародних фондових ринків...17	
1.3. Типологія інструментів фондового ринку.....	27
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ФОНДОВИХ РИНКІВ.....	37
2.1.Сучасний стан та динаміка українського фондового ринку.....	37
2.2. Аналіз діяльності світових фондових бірж.....	43
2.3. Аналіз фундаментальних факторів розвитку фондових ринків.....	49
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ.....	59
3.1. Основні напрямки розвитку фондового ринку України.....	59
3.2 Механізм підтримки функціонування фондового ринку України..	65
3.3 Перспективи розвитку фондового ринку України.....	67
ВИСНОВКИ.....	72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	75

АНОТАЦІЯ

Шевельова А.О. «Міжнародні фондові ринки на сучасному етапі»
дипломна робота на здобуття освітнього ступеня магістра
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфакаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження - процес функціонування фондового ринку США та України.

У роботі розглядаються теоретичні основи сучасних міжнародних фондових ринків, а саме сутність ринку цінних паперів як складової фінансового ринку та його функції, інструменти обігу на ринку, організація та методи управління ними, а також обґрунтовуються проблеми та перспективи функціонування фондового ринку на сучасному етапі ринкової економіки.

Проаналізовано сучасний стан міжнародного фондового ринку, надано коротку характеристику діяльності фондових бірж світу. На прикладі двох найбільших торгівельних площадок виконано аналіз фондового ринку США.

У роботі досліджено особливості функціонування фондового ринку України, обґрунтовано його проблеми та перспективи розвитку в умовах економічної нестабільності, запропоновані основні напрями покращення діяльності фондового ринку України.

У I розділі дипломної роботи досліджено сутність та роль міжнародного фондового ринку в сучасній світовій економіці за умов її інтернаціоналізації.

У II розділі дипломної роботи здійснено проаналізований розвиток та діяльність транскордонного об'єднання „гібридних” (класично – електронних) фондових бірж NYSE Euronext (США – Європа) та транскордонного об'єднання „електронних” (віртуальних) фондових бірж NASDAQ OMX (США – Європа);

У III розділі дипломної роботи проведена оцінка тенденцій та перспективних напрямків розвитку Українського фондового ринку.

Ключові слова: фінансовий ринок, глобалізація, міжнародний фондовий ринок, ринок цінних паперів, фондова біржа, лістинг, фондові індекси.

ВСТУП

Актуальність теми. Перетворення фінансової системи на ефективнішу та надійнішу основу економічного розвитку вимагають обґрунтування напрямів удосконалення фінансової політики в цілому та її складових, вагома роль серед яких належить банківській сфері та фондовому ринку, які відповідають за акумулювання та перерозподіл фінансових ресурсів. Державна фінансова політика провідних країн світу спрямована на пошук найбільш досконалого поєднання цих компонентів фінансового ринку.

Міжнародна економічна глобалізація як сучасний стан міжнародного господарства проковує переплетіння економік різних країн, і особливо це стосується фінансового сектору, внаслідок чого відкрилися нові шляхи руху капіталів, що призвело до формування міжнародних фінансових ринків.

Останнім часом фінансовому капіталу притаманний інтернаціональний характер, тобто властивість переміщатися в ті країни і регіони, де потенційне зростання очікується найбільш прискореними темпами. Під впливом поглиблення процесів консолідації та інтеграції у світовий простір формується міжнародний фондовий ринок, що складається із сегментів - відповідних локальних ринків. Іншими словами, національні фондові ринки, взаємодіючи між собою, утворюють міжнародний фондовий ринок, інтеграція в який відбувається як на технологічному рівні, так і на рівні капіталів.

У сучасній світогосподарській системі фондовий ринок з його ефективними механізмами акумуляції і перерозподілу інвестиційних ресурсів є найбільш масштабним та динамічним сегментом фінансового ринку. Процеси ринкової трансформації, які охопили майже всі сфери діяльності суспільства, вимагають адекватного розвитку фондового ринку України – одного з найбільш важливих інститутів ринкової економіки.

Важливою і невід'ємною частиною економічних реформ в Україні є інтеграція країни у світову економіку. В даний час неможливо собі уявити жодну сучасну динамічно розвинуту економіку без також динамічно розвинутого фондового ринку. Фондовий ринок за своєю суттю об'єднує в

собі основні капітали різних інститутів і має суттєвий вплив на розвиток практично всіх сфер життя суспільства. Економічні кризи починаються, перш за все, саме з рецесії на фондових ринках, тому багато вчених-економістів і дослідників багато років, намагаються визначити ключові закономірності розвитку фондових ринків, однією з основних особливостей яких є глобалізація, тобто стирання кордонів між основними фінансовими центрами. Україні в короткі строки необхідно пройти 100-150 річну історію становлення та розвитку фондового ринку в зарубіжних країнах, розвинути законодавчу базу, інституціональну та технологічну інфраструктуру фондового ринку, підготувати професіоналів ринку та цивілізованих і відповідальних емітентів й інвесторів. Враховуючи глобалістичні процеси на фінансових міжнародних ринках, одним із факторів входження фондового ринку України в світові процеси інвестицій капіталу є вивчення та творче освоєння новітніх досягнень та технологій роботи світових фондових бірж, серед яких американські біржі займають за обсягами 60-70% міжнародних фондових операцій перерозподілу інвестиційних ресурсів у вигляді вільного міжнародного капіталу в світі.

На даний момент ми прослідковуємо деякі труднощі в економіці України, простежуємо політичну нестабільність. І тому виникає необхідність обґрунтовувати теоритичні основи існування та функціонування фондового ринку в умовах кризи, занепаду, а також віднайти шляхи оздоровлення економічного стану методом інтеграції фондового ринку України до світового. І це і свою чергу можливо за умови комплексного аналізу сучасного стану та певних прогнозів, тенденцій подальшого існування.

Вивчення процесів, що відбуваються на міжнародному фондовому ринку, на сучасному етапі є цікавим і з точки зору освоєння міжнародного досвіду його розвитку, і з точки зору формування нових структур, появи нових тенденцій на національному рівні. Істотне поглиблення процесів консолідації та інтеграції у світовий фінансовий простір проявляється, перш за все, в міждержавній міграції капіталу. На сьогоднішній день формування

міжнародного фондового ринку з відповідними національними ринками як локальних сегментів, викликає природну необхідність повнішого і розгорнутого аналізу та уважного обліку тих процесів і тенденцій, які відбуваються на міжнародному фондовому ринку в умовах глобалізації.

Теоретичні основи розвитку світового фондового ринку розкрито у працях зарубіжних і українських вчених: Л. Антонюк, О. Аршавського, М. Берзоні, О. Буреніна, О. Буянова, І. Вальтера, Б. Губського, Є. Жукова, Б. Колтинюка, Д. Лук'яненко, С. Матросова, М. Міллера, Дж. Лінтера, Г. Марковіца, Р. Мертон, Я. Міркіна, М. Монтеса, А. Поручника, Б. Рубцова, Л. Руденко, Дж. Сороса, Ю. Фама, І. Фамінського, Л. Федякіної, Філіпа А. Фішера, Б. Ческідова, А. Шляйфера, У. Шарпа та багатьох інших.

Метою дослідження є на засадах оцінювання світового досвіду функціонування фондового ринку розробка рекомендацій щодо розвитку фондового ринку в Україні.

Для досягнення постановленої мети і дипломній були досліджені та вирішенні наступні завдання:

- розкрити сутність та роль фондового ринку в сучасній економіці за умов її глобалізації,
- надати типологію інструментів фондового ринку,
- обґрунтувати процеси організації та управління фондовим ринком та забезпечення достовірною інформацією на ринку,
- з'ясувати, які існують фондові біржі на світовому ринку та проаналізувати їх рівень капіталізації,
- дослідити діяльність, стан та тенденції розвитку фондової біржі NYSE,
- проаналізувати діяльність торгівельної площадки NASDAQOMX,
- дослідити особливості функціонування фондового ринку України,
- оцінити перспективи розвитку фондового ринку України,
- установити пріоритетні напрями інтеграції фондового ринку України у світовий фондовий ринок.

Об'єктом дослідження є процес функціонування світових фондових ринків в умовах нестабільності світового фінансового середовища.

Предметом дослідження є економічні відносини , що склалися на світових фондових біржах.

Методи дослідження. У роботі використані діалектичний та історичний методи дослідження еволюції фондового ринку у межах загальносистемного аналізу. Для того аби проаналізувати та дослідити діяльність фондових ринків застосовувала методи порівняльного аналізу ,статистичні та графічні методи – для аналізу інституційних змін фондових ринків ,методи логічного узагальнення ,методи переходу від абстрактного до конкретного ,економіко- статистичні методи.

ВИСНОВКИ

В умовах розвитку фінансового ринку України, розвитку ринкових відносин в усіх сферах життя принципи формування напрямків інвестування для учасників цих процесів набувають особливої актуальності. Кожен суб'єкт господарювання формує свій портфель вкладень, який називатимемо інвестиційним портфелем. Проведено дослідження дозволило дійти наступних висновків.

Фондовий ринок – система економічних відносин із приводу випуску й обігу цінних паперів між його учасниками. Це система механізмів, за допомогою яких встановлюються відповідні правові та економічні взаємовідносини між тим, хто випускає і продає цінні папери, і тим хто їх купує і стає їх власником, або характеризується як обмін, організований за законами товарного виробництва та обігу товару, у ролі якого виступають цінні папери.

Фондовий ринок має дві складові: первинний та вторинний ринки. На первинному ринку відбувається розподіл вільних грошових коштів по галузях і сферах національної економіки. Вторинний ринок - ринок, на якому здійснюється обіг цінних паперів у формі перепродажу раніше випущених і в інших формах. Діяльність банків на ринку цінних паперів можна розділити на чотири види, які відображають різну роль, виконувану банками при проведенні певних операцій з цінними паперами: діяльність банків як емітентів, діяльність банків як інвесторів, професійна діяльність банків, традиційні банківські операції, пов'язані з обслуговуванням фондового ринку.

Інвестиції прийнято ділити на дві великі групи: прямі і портфельні. Портфельні інвестиції - це вкладення капіталу в цінні папери з метою отримання доходу. Прямі інвестиції - вкладення грошових коштів в матеріальне виробництво і збут з метою участі в управлінні підприємством або компанією, в які вкладаються гроші, і отримання доходу від участі в їх

діяльності. Аналіз стану українського і світових фондових ринків інших країн дозволяє зробити висновок про посилення взаємозв'язку між ними.

Ринок тягнуть на дно криза ліквідності, погані корпоративні новини і політична нестабільність. Кошти спрямовують в основному на стабілізацію валютного курсу та погашення зовнішніх позик, отриманих українськими фінансовими установами та компаніями. Однак існують і певні проблеми сучасного фондового ринку.

Основні з них: недостатній розвиток інфраструктури ФР, повільні темпи впровадження системи моніторингу, проблеми стабілізація ринку облігацій внутрішніх державних позик, недосконала системи захисту прав інвесторів, недостатній розвиток нормативно-правової бази, недостатнє інформування населення про основи функціонування ФР.

Подальші перспективи розвитку українського фондового ринку багато в чому будуть залежати від ситуації на світових фондових ринках, на що вплинути з боку нашої держави практично неможливо. Однак можливе посилення та підтримка ФР України зсередини, щоб зробити його більш привабливим як для іноземних інвесторів, так і для вітчизняних. Отже, більш вдалою стратегією на вітчизняному фондовому ринку виявилася індексна стратегія – пасивного управління. Пасивна стратегія управління портфелем цінних паперів ґрунтується на припущенні щодо відносної інформаційної достатності (ефективності) ринку цінних паперів. Тобто це сукупність методів управління, що виходять з уявлення про неможливість стабільного перевищення середньоринкового рівня дохідності фінансових інструментів.

Мета такого підходу — забезпечення дохідності диверсифікованого портфеля на рівні середньоринкових показників за максимального захисту портфельних інвестицій від негативного впливу неринкових специфічних чинників. Підхід Марковіца до проблеми вибору портфеля передбачає, що інвестор намагається вирішити дві проблеми: максимізувати очікувану прибутковість при заданому рівні ризику і мінімізувати невизначеність (ризик) при заданому рівні очікуваної прибутковості. Щоб мінімізувати

зазначені ризики банки зобов'язані створювати спеціальний резерв на відшкодування можливих збитків від операцій з цінними паперами. Банки зобов'язані здійснювати щомісячне формування та корегування резерву на відшкодування можливих збитків від операцій з цінними паперами, що визнані нестандартними.

Треба зазначити, що держава повинна стимулювати участь банків як фінансових посередників у діяльності фондового ринку, особливо через залучення коштів населення. Одним із перспективних напрямків як власне для банків, так і для фондового ринку є стимулювання інвестування коштів населенням через структурні підрозділи банку. Спільна діяльність банків та компаній з управління активами буде вигідна не тільки цим структурам, а й стимулює подальший розвиток фондового ринку та збільшенню притоку капіталів у виробничий сектор. Під час управління портфелем цінних паперів банку насамперед мають враховуватися всі вимоги, які встановлюються Національним банком України до інвестиційної діяльності банків з метою забезпечення контролю за його прямими інвестиціями та обмеження інвестиційного ризику. Для найбільш ефективного управління інвестиційною діяльністю банків необхідна присутність ряду факторів: функціонування розвиненого фондового ринку в країні; наявність у банків високопрофесійних фахівців, які формують портфель цінних паперів і керуючих їм; диверсифікованість інвестиційного портфеля за видами, термінами і емітентам цінних паперів; ризики; оптимальна ліквідність, а також достатність законодавчої і нормативної бази.

Список використаних джерел

1. Білоус // Фінансових ринок. - 2005. - № 2. - С. 123-127.
2. Блага Н. В. І Інформаційна Прозорість фондового ринку України і / Н. В. Блага // Фінансових ринок. - 2005. - № 3. - С. 90-95.
3. Бормотова М.В. Дослідження сутності поняття «Фондова біржа» як основної ланки фондового ринку / М.В. Бормотова // Вісник економіки транспорту і промисловості: збірник науково-практичних статей – 2012. – Вип. № 39. – С. 21.
4. Войтенко О.М. Актуальність питання сучасного розвитку міжнародного ринку фінансових послуг [Електронний ресурс] / О.М. Войтенко // Економічний простір: збірник наукових праць – 2011. – № 46. – С. 5.
5. Волошина // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 9.
6. Волохова Л. Основні індикатори фондового ринку та їх економіко-статичне моделювання / Л. Волохова, О. Євсеєнко / / «Ринок цінних паперів і в Україні». - 2005. - № 5-6.
7. Гапонюк М. А. Інфраструктура фондового ринку України: проблемні питання та перспективи розвитку / М. А. Гапонюк // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2010. - № 2. – С. 36-44
8. Гончар М. С. Фондовий ринок і економічний р і ст / М. С. Гончар. - К.: Обереги, 2001 - 826 с.
9. Жуков Е. Ф. Ринок цінних паперів: підручник для студентів вузів, що навчаються за економічними спеціальностями / Під. ред. Є. Ф. Жукова. - 2-е видання, перероб. і доп. - М.: ЮНІТІ_ДАНА, 2006. - 463с.

10. Закон України «Про Цінні папери та фондовий ринок» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, N 31, ст.268)
11. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» // Відомості Верховної Ради України. - 2006. - № 51. - Ст. 292.
12. Закон України «Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» // Голос України. - 2004. - № 2. - С. 3.
13. Закон України «Про власність» // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 20. - Ст. 249.
14. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» № 3480 - IV від 23.02.2006 / Верховна Рада // Офіційний вісник України. - 2006. - № 13 (12.04.2006). - С. 857
15. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» № 448/96 від 30.10.1996/Верховна Рада // Голос України. - № 221 (26.11.196)
16. Игонина, Л. Международный рынок инвестиций: современные тенденции развития / Л. Игонина. // Финансы. – 2002. – № 9. – С. 75-77.
17. Інвестори в 2011 році втратили 6,3 трлн. дол: [Електронний ресурс] // Економічна правда. - Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2012/01/1/311702/>
18. Колева І. В. Мартемьянов А. І., Нечесін В. Г. Фондовий ринок та депозитарна система України: Навч. Посібник. - Севастополь. Вид-во СевНТУ, 2000. - 100 с.
19. Кортунів Г.Г. Інвестиційна привабливість національного фондового ринку в контексті ІРО / Г.Г. Кортунів // Проблеми розвитку зовнішньоекономічних зв'язків і залучення іноземних інвестицій: регіональний аспект: збірник наукових праць – 2011. – Ч. 2. – С. 148.

20. Кравченко Л. С. Фондовий ринок / Л. С. Кравченко. - Київ. - 2001 р. - 356 с.
21. Кузнєцова Н. М. Фінансові ринки / Н. М. Кузнєцова. - Київ. - 2002 р. - 523 с.
22. Левус Н. Перспективи розвитку фондового ринку України / Н. Левус. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, Екф, 2015. – 42 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://libfor.com/index.php?newsid=783>.
23. Матковський Р.Б. Економічний потенціал України та шляхи його ефективного використання: автореф. дис. Канд. Екон. Наук: 08.01.01 / КНЕУ. - К., - 20 с.
24. Малащенко Р. А. Позабіржова торгівля цінними паперами на Україну / Р. А. Малащенко // Юридична практика. - № 18. - С. 16 - 30.
25. Міньков В. І. Деяк і особливо і розвитку фондового ринку України / / Ф і Нансі України. - 2005. - № 12. - С. 104 - 115.
26. Міжнародний ринок грошей і капіталів: Конспект лекцій. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://library.if.ua/book/13/1208.html>
27. Міжнародні портфельні інвестиції: [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://fin-result.ru/mezhdunarodnye-investicii3.html>
28. Назарчук М. І. Порівняльний аналіз динаміки показників фондового ринку та економіки України / М. І. Назарчук, Г. В. Курбацький // Фондовий ринок. Щотижневий інформаційно-аналітичний журнал. - 2010. - № 34. - С. 8-19: рис.
29. Остафійчук Ю. П. Переваги і недоліки інтеграції фондового ринку України у міжнародну фінансову систему / Ю. П. Остафійчук // Економіка : [науково-інформаційний вісник]. – 2011. - № 3. – С. 212-216.

30. Орехова Г.О. Дослідження діяльності світових фондових бірж / Г.О. Орехова // Проблеми і перспективи розвитку співпраці між країнами Південно-Східної Європи в рамках Чорноморського економічного співробітництва та ГУАМ: збірник наукових праць – 2011. – Т. 2. – С. 552
31. Охр і Менк О. А. Ринок державних цінних паперів та монетарні показники фінансового Ринку / О. А. охр і Менк // Фінансових ринок. - 2005. - № 7. - С. 114 - 121.
32. Положення «Про затвердження положення про функціонування фондових бірж» № 1542 від 19.12.2006 / ДКЦПФР // Офіційний вісник України. - 2007. - № 5 (02.02.2007). - С. 186
33. Солодкий М.О. Біржовий ринок: проблеми функціонування та тенденції інноваційного розвитку: монографія / М.О. Солодкий, С.А. Стасіневич, Т.Ю. Андросович, В.О. Яворська. – К. : ЦП КОМПРИНТ, 2013. – 215 с.
34. Сіржук, Р. Березневі біржові торги / Р. Сіржук // Цінні папери України. – 2011. – № 16. – С. 48.
35. Улинець-Ходаківська В. Інтеграція України до єдиного ринку фінансових послуг ЄС / В. Улинець-Ходаківська // Україна БізнесРевю. – 2016. – № 5. – С. 1.
36. Ходаківська В.П. Ринок фінансових послуг: теорія і практика: Навч. посіб. / В.П. Ходаківська, В.В. Беляєва. – К.: ЦНЛ, 2008. – 616 с.
37. Яворська В.О. Аналіз діяльності фондових бірж на ринку цінних паперів України [Електронний ресурс] / В.О. Яворська // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 19. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/issue-19-2017>.
38. http://priority-finance.com.ua/rus/investor_info/biblio_investor/2008/05/20/razvitie_fondovogo_r_657.html

39.<http://www.ssmc.gov.ua>

40.<http://www.bank.gov.ua>

41.<http://www.ukrstat.gov.ua>

42.<http://www.pfts.com.ua>

43.<http://www.ufs.com.ua>

44.<http://charts.finance.ua>

45.<http://www.uaib.com.ua>

46.<http://www.world-exchanges.org/>